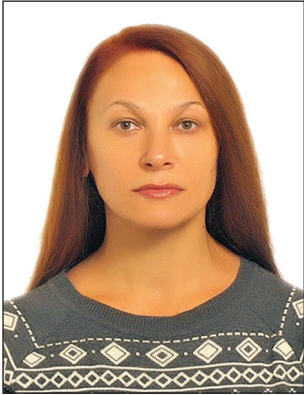

СУДОУСТРІЙ. ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Барабаш Тетяна Олегівна,
*кандидат юридичних наук, асистент кафедри
загальноправових дисциплін,
Інститут управління і права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Київ
e-mail: Leodejure@gmail.com
ORCID 0000-0002-7831-1699*

doi: 10.21564/2414–990x.145.156413
УДК 347.965:17

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЇЇ ПОРУШЕННЯ

Розглянуто діяльність адвокатури як недержавного самоврядного інституту, особливості надання послуг представницького характеру, здійснення захисту фізичних і юридичних осіб. Доведено, що через специфіку діяльності адвокати мають дотримуватися певних правил адвокатської етики, що можна розглядати одним із основних професійних обов'язків. Проаналізовано вітчизняне й зарубіжне законодавство у досліджуваній сфері. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства, що регламентує адвокатську діяльність.

Ключові слова: адвокат; адвокатська етика; правила адвокатської етики; принципи адвокатської етики; відповідальність за порушення адвокатської етики; деонтологічні стандарти.

Барабаш Т. О., кандидат юридических наук, асистент кафедри общеправовых дисциплин, Институт управления и права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Киев.
e-mail : Leodejure@gmail.com ; ORCID 0000-0002-7831-1699

Актуальные вопросы адвокатской этики и ответственности за ее нарушение

Рассматривается деятельность адвокатуры как негосударственного самоуправляемого института, особенности предоставления услуг представительского характера, осуществления защиты физических и юридических лиц. Доказано, что в силу специфики деятельности адвокаты должны соблюдать определенные правила адвокатской этики, которые следует рассматривать как одну из основных профессиональных обязанностей. Анализируется отечественное и зарубеж-

ное законодательство, регулирующее адвокатскую деятельность. Сформулированы предложения по внесению изменений и дополнений в действующее законодательство.

Ключевые слова: адвокат; адвокатская этика; правила адвокатской этики; принципы адвокатской этики; ответственность за нарушение адвокатской этики; деонтологические стандарты.

Вступ. Адвокат у своїй професійній діяльності щодня стикається з різноманітними проблемами етичного характеру, деякі з них пов'язані з необхідністю виконання основного завдання – захищати інтереси окремого клієнта, не завдаючи при цьому шкоди інтересам суспільства в цілому, що передусім передбачає дотримання принципів законності і верховенства права. Звісно, успішність і ефективність адвокатської діяльності залежить не тільки від професійних знань, вмінь і навичок адвоката, а й від його особистих, у тому числі й комунікативних, якостей, перелік яких можна знайти в деонтологічних стандартах, правилах професійної етики тощо. Таким чином, можна стверджувати, що адвокатська діяльність фактично базується на чітко визначених етичних принципах, і без дотримання етичних норм вона неможлива.

Тож аналіз окресленої проблеми, а також етичних і деонтологічних норм адвокатської діяльності нині є актуальним, оскільки сприятиме удосконаленню і закріпленню в чинному законодавстві, зокрема, Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не можна стверджувати, що питання адвокатської етики взагалі не досліджувалося й не обговорювалося. У різні часи в тому чи іншому аспекті воно вивчалось правниками, серед яких такі науковці, як: А. М. Бірюкова (А. М. Biriukova), І. В. Бондар (I. V. Bondar), Т. В. Варфоломеева (T. V. Varfolomeieva), Ю. М. Грошевий (Yu. M. Hroshevyi), М. А. Погорецький (M. A. Pohoretskyi), О. Д. Святоцький (O. D. Sviatotskyi), О. Г. Яновська (O. H. Yanovska) та ін. Проте частіш за все окреслене питання розглядалося в контексті інших проблем.

Мета статті – розглянути морально-етичні принципи адвокатської етики з урахуванням існуючої міжнародної й вітчизняної практики правового регулювання цієї сфери, а також відповідальність за її порушення.

Виклад основного матеріалу. В юридичній літературі висловлюється думка, що роль адвоката і його діяльність дуже важливі для суспільства, це тому до нього як до людини (індивіда і члена суспільства) і представника юридичної професії ставляться більш високі моральні вимоги, ніж до інших. За таких умов саме адвокатська етика має стати мірилом і основою оцінки моральних якостей, вмінь і навичок, професіоналізму адвоката як захисника довірителя.

Примітно, що згадані нами (і не тільки) науковці, вивчаючи й аналізуючи діяльність представників цього фаху, звертають увагу на вказані та деякі інші властивості й риси, наголошуючи на тому, що етика адвокатської діяльності – це найбільш об'ємна стрижнева за своїм значенням і змістом проблема.

Перш за все це пояснюється тим, що центральною особою (суб'єктом адвокатських правовідносин) в адвокатській діяльності є людина (клієнт¹), з якою адвокат вступає у правові відносини, виконуючи свої професійні обов'язки. Досить влучно з цього приводу висловився У. Бернам: «Адвокат, коли виконує свої професійні обов'язки, знає тільки одну людину в світі, і ця людина – його клієнт» [1, с. 286]. Таким чином, можна зробити висновок, що деонтологічні аспекти відносин адвоката з клієнтом завжди були і залишаються особливо вагомими, а їх вивчення актуальним.

Розглядаючи складові взаємовідносин адвоката з клієнтом (довірителем), слід зазначити, що їх основою є довіра, оскільки саме в ній відображається правова природа відносин адвоката з особою, яка звертається до нього із проханням виконати певні захисні дії, що згідно із приписами нормативних актів охоплюються адвокатською діяльністю, спрямованою на забезпечення суб'єктивних прав клієнта.

Варто визнати своєчасним і важливим при дослідженні адвокатської діяльності, у тому числі адвокатської етики, звернення А. М. Бірюкової, Л. І. Бойко, Я. А. Савченко, О. Д. Святоцького до міжнародної практики й законодавства, зокрема, до Рекомендацій R(2000)21 Комітету міністрів державам-учасницям Ради Європи про свободу виконання професійних адвокатських обов'язків [11], в яких закріплено, що адвокатським колегіям або іншим професійним об'єднанням адвокатів належить розробити професійні стандарти і кодекси поведінки адвоката [3, с. 148].

З урахуванням положень Рекомендацій, інших нормативних актів і міжнародної адвокатської діяльності справедливими, на нашу думку, є висновки І. В. Боднар про те, що професійні стандарти і кодекси поведінки мають складатися без втручання держави [4, с.148].

Безумовно, що саме представники адвокатської професії найбільш повно обізнані з тонкощами і специфікою адвокатської діяльності в Україні, а тому, спираючись на свій досвід та враховуючи міжнародний досвід, вони у змозі віднайти чи обрати необхідні моделі етики адвоката. Отже, професійні асоціації не тільки відіграють важливу роль у визначенні і закріпленні стандартів та етичних норм діяльності адвокатури, а й контролюватимуть їх отримання й забезпечуватимуть настання відповідальності за їх порушення. Наведене має важливе значення, оскільки адвокат повинен діяти, дотримуючись норм права, не тільки в інтересах осіб, яких він захищає, а й в інтересах суспільства в цілому. З огляду на це в законодавстві в загальних рисах мають бути окреслені правила й основоположні принципи адвокатської етики.

Принагідно слід зауважити, що ці правила і принципи достатньо ґрунтовно виписані в кодексах поведінки і правилах діяльності адвокатів, прийнятих у розвинених європейських країнах. Наприклад, у Кодексі поведінки європейських адвокатів [6] закріплено такі принципи:

¹ На думку автора, найменування суб'єкта адвокатських правовідносин термін «клієнт» не зовсім вдалий (клієнт у перукарні, в бані, в інших відносинах). Свого часу термін «довіритель» відстоював і відомий правник М. В. Гордон.

- незалежність адвоката і свобода представляти справу клієнта;
- право й обов'язок адвоката дотримуватися конфіденційності щодо справ клієнтів і права на повагу до професійної таємниці;
- уникнення конфліктів інтересів між різними клієнтами або між клієнтом і адвокатом;
- гідність і честь адвокатської професії, високі моральні якості й добра репутація окремого адвоката;
- відданість клієнтові;
- справедливе ставлення до клієнтів стосовно сплати гонорарів;
- професійна компетентність адвоката;
- повага до колег по професії;
- повага до верховенства права й справедливого здійснення правосуддя;
- саморегулювання адвокатської професії.

З огляду на те, що Україна прагне стати членом Європейського Союзу, вона повинна трансформувати вітчизняне право і законодавство, наблизити до європейського. Отже, працюючи над цією проблемою, необхідно звернутися до Загального кодексу правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, який вважається взірцем для розробки професійних кодексів поведінки адвокатів багатьох країн, у тому числі й нашої держави. Сьогодні в Україні діють Правила адвокатської етики, затверджені звітно-виборчим з'їздом адвокатів України 9 червня 2017 р. [8].

На прикладі Правил адвокатської етики можна побачити, що національний документ не лише детально регламентує діяльність, а й має прогностичні риси, через що вони одночасно стають публічним правом і категорією професійної придатності [12, с. 205].

Визнаючи важливість і доцільність врахування досвіду й практики, основних принципів, закріплених в європейських документах, слід наголосити, що вказане не означає дублювання Україною приписів законодавства європейських країн, оскільки у процесі законотворення треба брати до уваги специфіку власних суспільних і економічних відносин, менталітет народу та інші особливості, притаманні певній країні.

Вищесказане дозволяє зробити висновок, що основоположні принципи адвокатської діяльності й поведінки адвоката, викладені у Кодексі поведінки європейських адвокатів [6], мають бути враховані і в нормативних документах із питань регулювання адвокатської діяльності та етики. При цьому, на нашу думку, доцільно розглянути деякі основоположні принципи в їх послідовності. Принцип довіри як соціологічне і психологічне поняття, що використовується для позначення відкритих, позитивних взаємовідносин між людьми, досить чітко викладений і обґрунтований в європейському законодавстві про адвокатську діяльність та етику адвоката, на жаль, не знайшов чіткої і зрозумілої регламентації в Правилах адвокатської етики в Україні. Беручи до уваги понятійно-категоріальний апарат, яким користується більшість розвинених країн, пропонуємо особу, яка звернулася за адвокатською допомогою, іменувати не клієнт, а довіритель.

Пояснимо свою точку зору. Довіра виступає передумовою соціально-політичних відносин між людьми, а недовіра до адвоката, навпаки, є наслідком неякісного надання правової допомоги. Довіра клієнта до адвоката – це основа, підстава виникнення адвокатської діяльності. Вона, як і професіоналізм адвоката, стає запорукою вирішення проблем клієнта. Можна впевнено стверджувати, якщо клієнт дійсно покладає надії (сподівається) на отримання реальної правової допомоги, то він довіряє адвокату, уважно ставиться до порад і рекомендацій, тобто такі взаємовідносини між адвокатом і довірцем, безумовно, дадуть позитивні результати. Додамо, що порядність і етичне ставлення до виконання адвокатських повноважень варто визнати передумовами довіри, тобто якщо клієнт із перших хвилин спілкування зрозуміє, що перед ним людина (адвокат), яка прагне їй допомогти, а не звинуватити, його захисник, він ставитиметься до такої особи з довірою і укладе відповідний договір. Спираючись на це, у Загальному кодексі правил адвокатів держав Європейського співтовариства [5, п. 22] одним із основоположних принципів адвокатської діяльності й етики визначається довіра й особиста порядність: «Довірчі відносини між адвокатом і клієнтом можуть виникнути лише у разі відсутності в останнього сумнівів щодо чесності і сумлінності адвоката» [2, с. 151].

На знак визнання важливості дотримання принципу довіри в адвокатській діяльності Міжнародна асоціація юристів у своїх документах також закріпила вимогу дотримання найвищих стандартів довіри та взаєморозуміння між клієнтом і адвокатом [2, с. 152].

Беручи це до уваги, М. А. Погорецький і О. І. Яновська розглядають завоювання довіри як один із психологічних бар'єрів, які виникають перед кожною людиною і які адвокату належить подолати для ефективного виконання своїх функцій, як «фільтр безпеки», проходження якого залежить від рівня довіри до адвоката, що, у свою чергу, залежить від сприйняття його образу [7, с. 304].

Таким чином, клієнт завжди розраховує на абсолютну чесність і повну відвертість адвоката, правдивість повідомлюваної інформації, а отже, для адвоката неприпустимими є недомовки, нечіткі й ухильні відповіді, надання неправдивої інформації. З огляду на це адвокат не має права приховувати ті обставини, про які клієнт не запитує, але які мають пряме або опосередковане відношення до справи, з приводу якої клієнт звернувся до адвоката, що знайшло відображення (і про це вже йшлося) у міжнародних принципах адвокатської етики.

На жаль, в Україні вказана основоположна ідея ще не отримала свого нормативного закріплення у вигляді окремого етичного принципу, хоча про деякі її елементи йдеться у нормах Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правилах адвокатської етики. Так, приймаючи присягу адвоката України, текст якої наведено у ст. 11 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», особа бере на себе зобов'язання чесно і сумлінно забезпечувати право на захист та надавати правову допомогу [9].

Наступною не менш важливою ознакою довірчих відносин між адвокатом і його клієнтом є конфіденційність. Саме вона і пов'язана з нею професійна

таємниця – незмінні атрибути адвокатської діяльності. Зрозуміло, що без конфіденційності неможлива повна довіра між адвокатом та його клієнтом, без забезпечення дотримання адвокатської таємниці не може йтися про ефективність захисту адвокатом прав і законних інтересів своїх довіритель [2, с. 152].

Таким чином, стверджувати, що адвокат гідно виконує свої обов'язки, можна, якщо відносини захисник – його довіритель побудовані на повній відвертості, яка неможлива без упевненості, що все повідомлене конфіденційно захиснику в інтересах захисту залишиться тільки йому відомим і в жодному разі не буде розголошене. На підтвердження наведемо припис ч. 1 ст. 10 Правил адвокатської етики, в якій наголошується на тому, що дотримання принципу конфіденційності є необхідною і досить важливою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких неможливо гідне надання професійної правової допомоги, здійснення захисту та представництва [8].

Щодо дотримання адвокатами вимог чесності й порядності, то вказані етичні категорії використовуються в Правилах адвокатської етики лише в контексті відносин адвоката з судом та іншими учасниками судового провадження, а також використання адвокатом мережі Інтернет. Вважаємо доцільним, важливим й виправданим передбачити в Правилах адвокатської етики окрему норму щодо етичних основ формування довірчих відносин між адвокатом і клієнтом.

Для остаточного утвердження етичних норм в адвокатській діяльності необхідно законодавчо закріпити і такий принцип, як незалежність адвоката, а також механізми його реалізації. Чинним законодавством встановлено, що адвокат є відносно самостійною фігурою і майже завжди має право вибору поведінки й правової позиції у взаємовідносинах із клієнтом та судом, залишаючись при цьому представником своєї корпорації. А отже, за його вчинками складається уявлення не про клієнта, якого він представляє, а про організацію адвокатів, членом якої він є. Таке міркування дещо звучує саме поняття самостійності, адже не тільки корпоративна етика, а й особисті морально-етичні якості особи як адвоката повинні спонукати його до обґрунтованої відмови клієнту, якщо така відмова не суперечить закону [13, с. 38].

Одним із важливих елементів етичного кодексу адвокатів, тісно пов'язаним з розглянутими раніше принципами довіри, конфіденційності й самостійності, є принцип уникнення конфлікту інтересів, правові засади якого передбачені в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9]. Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 21 цього Закону до професійних обов'язків адвоката належить невідкладно повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів між ними, а відповідно до ч. 1 ст. 28 зазначеного Закону адвокату, адвокатському бюро або адвокатському об'єднанню забороняється укладати договір про надання правової допомоги та належить відмовитися від його виконання у разі виникнення конфлікту інтересів, що унеможливило виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також вчинення чи не вчинення ним певних дій під час здійснення адвокатської діяльності.

Додамо, що й Правила адвокатської етики містять правові норми щодо конфлікту інтересів. Наприклад, ст. 9 Правил [8] із метою недопущення конфлікту інтересів передбачається, що адвокат без письмового погодження з клієнтами проблем, щодо яких виник конфлікт інтересів, не може представляти або захищати одночасно двох або більше клієнтів, інтереси яких є взаємно суперечливими, або вірогідно можуть стати суперечливими, а також за таких обставин надавати їм професійну правову допомогу. У разі отримання адвокатом конфіденційної інформації від клієнта, якому він надавав професійну правничу (правову) допомогу, пов'язаної з інтересами нового клієнта при наданні правничої допомоги, адвокат зобов'язаний отримати письмове погодження клієнтів, між якими виник конфлікт інтересів.

Отже, адвокатська діяльність має провадитися відповідно до приписів чинного законодавства й етичних норм поведінки адвоката. Сторони відносин адвокат – клієнт мають рівне правове становище, тому і норми законодавства врегульовують дані відносини так, що можливості одностороннього панування однієї сторони відносин над іншою, у даному разі адвоката над клієнтом або ж навпаки, виключається. Усі елементи адвокатських відносин пронизані етично-моральними правилами поведінки суб'єктів цих відносин. Разом із тим, будучи вираженими в правових нормах, вони носять публічний характер і захищаються законом, а отже, за порушення норм чинного законодавства і Правил адвокатської етики до порушників застосовуються відповідні міри відповідальності.

Так, ст. 66 Правил адвокатської етики закріплює, що «за порушення Правил адвокатської етики до адвоката можуть бути застосовані заходи дисциплінарної відповідальності в порядку, передбаченому чинним законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність, а також рішенням З'їзду, актами Ради адвокатів України, Національної асоціації адвокатів України» [8].

Дисциплінарна відповідальність адвокатів – це міра примусу, одна із правових форм впливу за порушення адвокатської етики, необхідний і основний елемент цієї діяльності. Порушення або невиконання професійних (деонтологічних) норм етичної поведінки адвоката, передбачених чинним законодавством, зокрема Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а також Правилами адвокатської етики, є підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності, тобто вона настає лише за винні порушення. Вина адвоката в порушенні адвокатської етики доводиться в передбаченому законом порядку і встановлюється рішенням кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури або Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Проте адвокат не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні дисциплінарного проступку, ці обов'язки покладаються на особу, яка ініціює питання дисциплінарної відповідальності щодо адвоката. Усі сумніви стосовно доведеності вини адвоката тлумачаться на його користь.

На жаль, у Правилах адвокатської етики не встановлені види дисциплінарної відповідальності за їх порушення. Більш того, Правила адвокатської етики роблять адвоката залежним від дисциплінарних органів адвокатури, які не завжди є неупередженими [10, с. 5].

Переважає більшість правників негативно ставиться до посилання на такі положення нормативних актів, як: «якщо інше не передбачено чинним законодавством», «відповідно до чинного законодавства» тощо. Загальні вимоги теорії держави та права щодо законотворення зводяться до того, що закон повинен бути чітким і зрозумілим, повним і обґрунтованим. Це стосується і Правил адвокатської етики, які носять спеціальний характер.

Нерідко порушення адвокатської етики приводять і до матеріальних збитків, яких завдають недбайливі й безвідповідальні адвокати своїм клієнтам. На нашу думку, ці положення хоч би в загальному вигляді слід відобразити в Правилах адвокатської етики.

Висновки.

1. Адвокатська діяльність повинна здійснюватись з дотриманням принципів, викладених у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

2. Одним із стрижневих принципів адвокатської діяльності є принцип адвокатської етики, саме тому він знайшов закріплення в Правилах адвокатської етики.

3. Законодавство України, що регулює адвокатську діяльність, не може суперечити чи порушувати аналогічне законодавство країн Європейського Союзу та інших розвинутих країн.

4. Практика законотворення має орієнтуватися на особливості економічних і соціальних відносин у суспільстві та менталітет народу України.

5. З огляду на те, що термін «клієнт», яким іменується нині один із суб'єктів адвокатських правовідносин, є не зовсім доречним і широко використовується в інших відносинах (в іншому значенні) та не відповідає нормам етики, доцільно внести відповідні зміни.

Список літератури:

1. Бернам У. Правовая система США / науч. ред. : В. А. Власихин. Вып. 3. Москва : Новая юстиция, 2006. 1216 с.
2. Бірюкова А. М. Довіра як етична основа відносин адвоката з клієнтом (міжнародний та вітчизняний вимір). *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 3. С. 149–154.
3. Бойко Л. І. Міжнародні стандарти дисциплінарної відповідальності адвокатів. *Юридична наука*. 2015. № 4. С. 161–166.
4. Бондар І. В. Кодекс поведінки адвокатів: роль та вплив на професію. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 148–151.
5. Загальний кодекс правил для адвокатів держав Європейського Співтовариства від 01.10.1988 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343.
6. Кодекс поведінки європейських адвокатів. URL: [https://unba.org/ua/assets/uploads/legislation/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ\(ukr\)/pdf](https://unba.org/ua/assets/uploads/legislation/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ(ukr)/pdf).
7. Погорецький М. А., Яновська О. Г. Адвокатура України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 475 с.

8. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017 р. URL: <https://vkdka.org/pravil-advokatskoji-etiki/>.

9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. С. 1438. Ст. 282.

10. Рафальська І. Новий етичний кодекс адвокатів України. Погляд на крок вперед. *Юридичний вісник України*. 2017. № 28 (14–20 липня). С. 5.

11. Рекомендація № R(2000)21 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків. URL: <https://www.scourt.gov/ua/>.

12. Савченко Я. А. Порівняльно-правовий аналіз правил адвокатської етики в Україні та Чеській Республіці. *Порівняльно-правові дослідження*. 2014. № 2. С. 200–205.

13. Яновська О. Г. Співвідношення мети та засобів як етична проблема адвокатської діяльності. *Юридична газета*. 2017. № 12 (14 березня). С. 38–39.

References:

1. Bernam, U. (2006). *Pravovaja sistema SShA*. V. A. Vlasihin (Ed.). Moscow: Novaja justicija [in Russian].

2. Biriukova, A.M. (2017). Dovira yak etychna osnova vidnosyn advokata z kliientom (mizhnarodnyi ta vitchyzniani vymir). *Visnyk kryminalnoho sudochynstva*, 3, 149–154 [in Ukrainian].

3. Boiko, L.I. (2015). Mizhnarodni standarty dystsyplynarnoi vidpovidalnosti advokativ. *Yurydychna nauka*, 4, 161–166 [in Ukrainian].

4. Bondar, I.V. (2015). Kodeks povedinky advokativ: rol ta vplyv na profesiiu. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 2, 148–151 [in Ukrainian].

5. Zahalnyi kodeks pravyl dlia advokativ derzhav Yevropeiskoho Spivtovarystva vid 01.10.1988 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343.

6. Kodeks povedinky yevropeyskykh advokativ. URL: [https://unba.org/ua/assets/uploads/leg-istlations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ\(ukr\)/pdf](https://unba.org/ua/assets/uploads/leg-istlations/inshi-dokumenty/kodeks_povedinky_yevropeyskykh_advokativ(ukr)/pdf).

7. Pohoretskyi, M.A., Yanovska, O.H. (2014). *Advokatura Ukrainy*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

8. Pravyla advokatskoi etyky, zatverdzeni Zvitno-vybornym z'izdom advokativ Ukrainy 09.06.2017 r. URL: <http://vkdka.org/pravila-advokatskoji-etiki-zatverdzeni-zvitno-vybornim-zjizdom-advokativ-ukrajini-2017-roku/>.

9. Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy. (2013). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 27, 1438, art. 282.

10. Rafalska, I. (2017). Novyi etychnyi kodeks advokativ Ukrainy. Pohliad na krok vpered. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*, 28, 5 [in Ukrainian].

11. Rekomendatsiia № R(2000)21 Komitetu Ministriv derzhavam-uchasnytsiam Rady Yevropy pro svobodu zdiisnennia profesiinykh advokatskykh obov'iazkiv. URL: <https://www.scourt.gov/ua/>.

12. Savchenko, Ya.A. (2014). Porivnialno-pravovyi analiz pravyl advokatskoi etyky v Ukraini ta Cheskii Respublitsi. *Porivnialno-pravovi doslidzhennia*, 2, 200–205 [in Ukrainian].

13. Yanovska, O.H. (2017). Spivvidnoshennia mety ta zasobiv yak etychna problema advokatskoi diialnosti. *Yurydychna hazeta*, 12 (14 bereznia), 38–39 [in Ukrainian].

Barabash T. O., Institute of Management and Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kyiv.

e-mail : Leodejure@gmail.com ; ORCID 0000-0002-7831-1699

Topical issues of legal ethics and responsibility for its violation

The article examines the activity of the advocacy as a non-governmental, self-governing institute, the peculiarities of providing services of a representative nature, and the protection of individuals and legal entities. It is proved that due to the specifics of the activity, lawyers must adhere to certain rules of lawyer's ethics, which can be considered as one of the main professional duties. The domestic and foreign

legislation regulating advocacy is analyzed, and the principles of lawyer's ethics, the main works of scientists dealing with ethics of the advocate are researched. The proposals on amendments and additions to the current legislation regulating advocacy activity are provided. The paper also focuses on the issue of liability for violation of lawyer's ethics.

It is proved that in the conditions of Ukraine's desire to become a full member of the European Union, it is necessary to strive for the approximation of domestic legislation to the legislation of the European Union

It is worthwhile to make changes to the current legislation, based on the fact that the term «client» used to designate one of the subjects of the legal relationship is not very sonorous, is widely used in other relationships (in a completely different sense) and does not meet the norms ethics

Keywords: attorney; attorney ethics; rules of attorney ethics; principles of advocacy ethics; responsibility for violations of advocacy ethics; deontological standards.

Рекомендоване цитування: Барабаш Т. О. Актуальні питання адвокатської етики та відповідальності за її порушення. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 145. С. 205–214. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.145.156413>.

Suggested Citation: Barabash, T.O. (2019). Aktualni pytannia advokatskoi etyky ta vidpovidalnosti za yii porushennia [Topical issues of legal ethics and responsibility for its violation]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 145, 205–214*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.145.156413> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 12.02.2019 р.